

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

תוכן עניינים

- 2.....הלכתא למשיחא
- 2.....א. מדרבנן הוא
- 3.....ב. כלי חרס שיצא כו' כלי אמר רחמנא ולא כלי הוא שניקב בשורש קטן
- 4.....ג. כלי נחשת [כו'] פוחתו [וכו'] והא לאו כלי הוא דרציף מרציף
- 4.....ד. מעיל שניטמא מכניסו בפחות משלש על שלש ומכבסו משום שנא' לא יקרע
- 6.....ה. העבין והרכים אין בהן משום שלש על שלש
- ו. דם הטאת ומראות נגעים צריכין שבעת סממנין ... אלא שאין מכניסין מי רגלים למקדש
- 7.....הלכה למעשה
- ז. העבירן שלא כסדרן או שהעביר שבעתן כאחד לא עשה ולא כלום ... והא צריך לכסכם שלש פעמים בכל אחד ואחד
- 9.....הלכתא למשיחא
- 9.....ח. אחד שבישל בו ואחד שעירה לתוכה רותח
- 9.....ט. אחד קדשי הקדשים ואחד קדשים קלים טעונין מריקה ושטיפה
- י. תלאו באויר תנור מהו אבישול ובילוע הוא דקפיד רחמנא או דילמא אבישול בלא בילוע
- יא. תנור של מקדש של מתכת היה
- 12.....הלכה למעשה
- יב. אין לשין את העיסה בחלב ואם לש כל הפת כולה אסורה מפני הרגל עבירה
- 12
- יג. אין משיין את התנור באליה ואם טש כל הפת כולה אסורה עד שיסיק את התנור
- 15

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

- יד. קדירות בפסח ישברו אמר ליה רב מוקי לה ההיא בשל מתכת ואי בעית אימא בתנור של חרס זה הסיקו מבפנים וזה הסיקו מבחוץ.....15
- טו. ונעביד הסקה מבפנים חיים עליהו דמתברי הילכך האי כוביא הסיקו מבחוץ הוא ואסיר.....16

דף צה.

הלכתא למשיחא

א. מדרבנן הוא

טלית שהיא¹ טמאה מדרס והטבילה, וקודם שיעריב שמשח התחיל לקרוע ממנה קרע כיון שנקרע בה רובה שוב אינה חיבור, וטהרה כולה, אף על פי שעדיין נשתייר בה כדי מעפורת כלומר סודר קטן², שלא נקרע, שהרי הוא קרע והולך.

בד"א בטבולת יום שביון שלא חס עליה להטבילה, כך לא יחוס לקרוע את כולה ולפיכך טהרה כולה.

אך אם אינה טבולת יום הרי היא טמאה מדרבנן³ כיון שנשתייר בה כדי מעפורת, יש להשוש שלא יקרע את רובה.

¹ רמב"ם הלכות כלים פרק כג הלכה יא

² שעומף בה ראשו. או שמניח על ברכיו כשמסתפר שלא יפלו עליו השערות או סודר שנשים עשירות מכסות דד ימין כמבואר ברש"י שבת ט: ד"ה מעפורת ובקב. ד"ה מעפורת ובגדה מה: ד"ה אפקריסותן

³ דרבינו גבי טומאת טבולת יום נמשך אחר טעם ר"נ דמגו דלא חס עליה ואטבלה לא חיים עליה וקרע לה כולה (דהכי נראה דגריס רבינו) וכיון שהוא עתיד לחתכה הרי היא כחתוכה כולה דכל העומד לחתוך כחתוך דמי ולכך אפילו שייר כדי מעפורת לית לן בה משא"כ גבי דם חמאת דאינו עתיד לחתכה דהרי אבגד קפיד רחמנא לכך הוצרך רבינו לטעם דאף דכדי מעפורת הו"ל טומאה מדבריהם כיון דבעינן בגד לית לן בה ובהכי עלו דברי רבינו כהוגן לענ"ד. מעשה רקח שם. שבטלית שאיננה ט"י דחיישינן שמא לא יקרע רובה אלא פלגא ויהיה טמא מן התורה ומשו"ה גזרו עד שיקרע את כלה דאל"כ נתת דבריך לשיעורין דבהכרח ליכא לפרש דפי' מלת רובה שבדברי רב נחמן כמו פי' מלת רובה שבדברי המשנה דהיינו רובה ככלה עד שלא נשתייר כדי מעפורת וה"ק לא שנו אלא בטלית טבולת יום דלא חיים עליה וקרע רובה עד שלא נשתייר כדי מעפורת

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

ובגד שניתז עליו דם⁴ החטאת שנממא חוץ לעזרה ואסור להכניסו בטומאה והכיבוס צריך להיות דוקא בעזרה, כיצד יעשה, קורעו כדי שיטהר ומכניסו ומכבסו בפנים, כמו שהתבאר לעיל דף צה: וצריך להניח בו שלם כדי מעפורת, לפי שנאמר (ויקרא ו פסוק כ) על הקֶבֶד צריך לכבס בגד, ואף על פי שהוא טמא מדבריהם⁵ מפני כדי המעפורת שנשארה בו, כיון שנקרע רובו טהור מן התורה ומותר להכניסו למקדש לכבס הדם.

ג. כלי חרס שיצא נו' כלי אמר רחמנא ולא כלי הוא שניקב בשורש קטן

וכבר התבאר שם כלי חרס⁶ שבישל בו החטאת ויצא מכניסו ושוברו בפנים, נטמא בחוץ נוקבו בכדי שרש קטן כדי שיטהר ובוה לא נתבטל ממנו שם כלי שהרי ראוי הוא לקבל זיתים, ומכניסו ושוברו בפנים, ואם נקבו נקב גדול מזה כמוציא זית⁷, אינו שוברו בפנים שהרי אינו כלי ואין שוברין בפנים אלא כלים.

אבל במלית שאינה ט"י גזרין שמא ישתייר בה כדי מעפורת הילכך בעינן שיקרע כלה דכיון דמסקינן בפ' דם חטאת דכדי מעפורת דרבנן מאי האי דמשני בגמרא אהא דפריך ת"ש המפשיט לשטיח כדי אחיזה וכו' הכא במאי עסקינן בטומאה דרבנן דהרי גזרה דר"ג היא נמי אטו טומאה דרבנן שמא ישתייר כדי מעפורת אלא ודאי דלמסקנא גזר ר"ג אפי' בנשתייר פחות מכדי מעפורת אטו שמא לא יקרע רובה אלא פלגא וזה מוכרח. מרכה"מ שם.

⁴ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק ה הלכה יט

⁵ תימה דבפ' העור והרוטב (דף קכ"ג ב) איכא תרי לישני בגמ' גבי מתניתין דנקרע רובה טהורה דלחד לישנא קאמר דאם שייר כדי מעפורת טמאה וללישנא בתרא קאמר דאפילו שייר כדי מעפורת טהורה ובפרק דם חטאת הקשו מלישנא קמא ותירצו דטמאה מדרבנן אבל ללישנא בתרא ליכא טומאה כלל אפילו שייר כדי מעפורת, ורבינו ז"ל פסק כאן כלישנא קמא ובס"פ כ"ג מהל' כלים פסק כלישנא בתרא שכתב שם אינה חיבור אפי' שייר כדי מעפורת דהיינו כלישנא בתרא דאי ללישנא קמא טמאה כשייר כדי מעפורת אף על פי שהוא טבולת יום דרב הונא אמתני' קאי ומתני' איירי בטבולת יום כדמוקי לה רב נחמן התם ולא פליגי אהרדי. י"ל דרבינו ז"ל נראה לו דהדין לפסוק כלישנא בתרא דבפרק העור והרוטב דהכי הלכתא כלישנא בתרא ובפרק דם חטאת פריך סתמא דגמ' מלישנא קמא דלכאורה משמע דהלכתא כוותיה ודברים אלו סותרים ועיי"ש שיישב הו"א דגמ' ועיין במל"מ פכ"ג מהל' כלים ה"א שהאריך טובא בזה. ולהלן דף צה. יבואר שלדעת האחרונים רק בהטבילה ביומה טהור בכדי מעפורת כיון שאינו מקפיד ועתיד לקרוע אך בסתם אסור מדרבנן שמא לא יקרענה רובה.

⁶ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק ה הלכה כא

⁷ תורת הקדשים נז. אות פ ועיי"ש בזבח תודה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרה היומי

מסכת זבחים

ג. כלי נחשת [כו'] פוחתו [וכו'] והא לאו כלי הוא דרציף מרציף

עוד התבאר שם שכלי מתכות⁸ שבישל בו ויצא חוץ לעזרה מכניסו ומורקו ושוטפו בפנים, נטמא כשיצא פוחתו עד שיטהר, ומכניסו בפנים, וחוזר ומרדדו עד שיסתם הפחת ויחזור כתבנית הכלים, ואחר כך מורקו ושוטפו בעזרה שנאמר (שם פסוק כא) וְאִם בְּכֵלֵי נְחֹשֶׁת בְּשִׁלְהָ וּמִרְק וְשִׁטְף בְּמַיִם. אין מורק בפנים אלא כלים.

ד. מעיל שניטמא מכניסו בפחות משלש על שלש ומכנסו משום שנא' לא יקרע

הקורע פי' המעיל¹⁰ לוקה¹¹ שנאמר (שמות כה פסוק לא לב) וְעֲשִׂיתָ אֶת מְעִיל הָאֹפֹד וּגּו'. לא יקרע

וי"א¹² שאפילו אינו קורעו דרך השחתה לוקה. וי"א¹³ שחייב רק בדרך השחתה.

⁸ רמב"ם שם.

⁹ רמב"ם כלי המקדש פ"ט ה"ג

¹⁰ ואע"ג שחייב בכל מקום שקורע ולא רק בפי המעיל אפשר שכוונת הרמב"ם שאפילו בפי המעיל חייב וכמשי"ב בחינוך קא וז"ל "משרשי המצוה, לפי שהקריעה דבר של גנאי אצלנו וענין השחתה, ואף כי בפי הבגד ועיין ברש"י עה"ת שם "שפה יהיה לפיו וכו' לא יקרע לא כדי שלא יקרע והקורעו עובר בלאו שזה ממנין לאוין שבתורה" וא"כ אפשר שהוא משום שיותר מצוי שיקרע בפיו מאשר בשאר הבגד ולכן צריך שפה לפיו ובאמת חייב בכל הבגד. אולם עיין מל"מ מובא להלן לחלק בין פי המעיל לשאר הבגד.

¹¹ וי"א שלוקה שתים גם משום לא תעשון כן וגם משום לא יקרע עיין שו"ת עין יצחק ח"א או"ח סימן ה אות ג

¹² קרבן חגיגה סי' סח ובאמת בש"ס אינו מבואר כלל דדוקא בדרך השחתה. והנה הקרבן חגיגה הביא ראייה לדבריו, מדין דהכא זבחים צה ע"א, שלמה נקט דוקא מעיל ולא שאר בגדי כהונה דבכולם חייבים על הקריעה, אלא ודאי כל בגדי כהונה היה יכול לקרען ולהכניסן כמו כל בגדים, כיון דאינם דרך השחתה שרוצה לקיים מצות כיבוס, רק מעיל דאסור לקרוע אף שלא בדרך השחתה, צריך תיקון זה להכניסו פחות משלש על שלש. מנחת חינוך שם אות א וכן עיין בעין יצחק שם ובאבני נזר או"ח סי' לד

¹³ משנה למלך שם. שלקרבן חגיגה יש להקשות, דלשון הרמב"ם והקורע פי המעיל לוקה שנאמר לא יקרע, ופי המעיל היינו בית הצואר שהוא מחובר, שנאמר שפה יהיה לפיו וכו', א"כ דוקא בפי המעיל חייב בכל ענין, והנה במעיל למטה מפיו הרי הוא כשאר בגדים ואין חייבים אלא בדרך השחתה, א"כ גם במעיל שנממא יכול לקרוע מלמטה עד פיו, ולמה צריך להכניסו פחות משלש על שלש. אלא על כרחך דאין חילוק כלל, ומעיל דנקט ריש לקיש לאו דוקא, ונקט מעיל לפי שהלאו כתוב בפירוש גבי מעיל, והוא הדין כל בגדי כהונה דדין

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ג 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרה היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

והוא הדין¹⁴ לכל בגדי כהונה שהקורען לוקה אבל בהם חייב רק בדרך השחתה. וי"א¹⁵ שאין חייב בשאר בגדי כהונה משום לאו זה, אלא חייב משום לא תעשון כן¹⁶.

הקורע את המעיל על מנת לתקן י"א¹⁷ שחייב.

י"א¹⁸ שאפילו אם אינו מקרע כל הבגד או רובו אלא קורע מעט¹⁹ חייב משום לאו זה.

ולפיכך מעיל שנתיז עליו דם²⁰ חטאת ויצא ונטמא לחוץ כיצד הוא עושה, לכבסו בחוץ אינו יכול שמא יעבור הדם ומצוה לכבסו במקום קדוש²¹, ולהכניסו לכבסו אסור בטומאה, ולקורעו אינו יכול שלוקה, לפיכך מכניסו פחות פחות משלש אצבעות, שאינו שיעור בגד ואינו עובר על הכנסתו בטומאה, ומכבסו במקום הדם בפנים, ואחר שיתכבס כל הדם מעט מעט מטבילין אותו בחוץ.

אחר להם דצריך דוקא דרך השחתה. והא דצריך תקנה להכניסו פחות משלש על שלש, ואמאי לא יקרע כיון דאינו דרך השחתה דהוא לשם מצוה. לענין זה הוי דרך השחתה, כיון דכל עיקר הקריעה לבטלו מתורת בגד, אף שהוא לצורך מצוה, כיון דעיקר מהרת הבגד הוא מטעם דנשחת הבגד ונקרע ואינו בגד, הוי דרך השחתה, על כן צריך תקנה זו להכניסו פחות משלש על שלש (מנחת חינוך שם).

¹⁴ רמב"ם שם

¹⁵ ולדינא נראה, דהא דאמרינן כאן ביומא המקרע בגדי כהונה לוקה וכו', וילפינן שאר בגדים ממעיל, וריש לקיש דאמר בזבחים שם מעיל שננטמא וכו' פליגי, דריש לקיש סבירא ליה דרק גבי מעיל הקפידה תורה שלא יקרע, ולא ילפינן שאר בגדים מיניה, ופסק הרמב"ם כריש לקיש דדוקא מעיל, ואין צריך דרך השחתה, דאין מבואר בתורה דוקא דרך השחתה. ושאר בגדי כהונה דכתב הרמב"ם דלוקין דרך השחתה, אינו משום לאו דלא יקרע רק משום לא תעשון כן לד', כמבואר ברמב"ם פ"ו מיסודי התורה ה"ז, דהשורף עצי הקדש לוקה, וזה כוונת הכסף משנה הנ"ל דנלמד מונתצתם וכו', היינו בשאר בגדי כהונה. ואפשר דאם קורע פי המעיל דרך השחתה לוקה שתיים, משום לא יקרע ומשום לא תעשון וכו', ובאינו דרך השחתה חייב אחת, ובשאר בגדי כהונה, חייב בדרך השחתה דוקא משום לא תעשון (מנחת חינוך שם).

¹⁶ ל"ת סה בסה"מ

¹⁷ שו"ת חתם סופר יו"ד סי' רסד מדאיצטריך לאו מיוחד במעיל שבלא"ה אסור משום לא תעשון כן.

¹⁸ שו"ת עין יצחק ח"א או"ח סי' ו אות א וסי' ז אות ג שו"ת אבני נזר חלק או"ח סי' לד

¹⁹ "ועפ"ז אתי שפיר בפשיטות למה דאמרו ביומא (דף ד' ע"ב) דהמקרע בגדי כהונה לוקה אף דלוקה בלא זה משום לא תעשון מ"מ נפקא מיניה דאילו משום לא תעשון בעינן רובו אבל משום לאו דלא יקרע לוקה אף במקרע בפחות מרובו.

²⁰ רמב"ם מעשה הקרבנות פרק ח הלכה כ

²¹ זבח תודה שם ד"ה מכניסו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

ה. העבין והרכים אין בהן משום שלש על שלש

הבגדים העבים²² ביותר כגון הלבדין והנמטין הקשין, או הבגדים הרכין ביותר כגון בגדי פשתן של מצרים שהבשר נראה מתחתן, אינן מקבלין טומאה עד שיהיה בקרע שלשה על שלשה טפחים בין למדרס בין לשאר טומאות, אבל פחות מכך אינו ראוי לכלום²³.

ו. דם חטאת ומראות נגעים צריכין שבעת סממנין ... אלא שאין מכניסין מי רגלים למקדש

כשמכבסין את²⁴ מקום הדם מכבסין אותו במים²⁵ יפה יפה עד שלא ישאר לו רושם, וכל שבעת הסממנים שמעבירין על הכתם מעבירין על דם חטאת, חוץ ממי רגלים שאין מכניסין מי רגלים למקדש.

²² רמב"ם הלכות כלים פרק כב הלכה ב

²³ ואין טמאין טמא מת ולא שאר טומאות עד שיהיה בהן ג' טפחים או יותר, משום דשלש על שלש מהן לא חזי למידי. ר"ב כלים כח משנה ח

²⁴ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק ח הלכה י

²⁵ מרן ז"ל ציין בפרק דם חטאת דף צ"ה והדבר תמוה הדין דשם דף צ"ה לא נזכר הא דמכבסין אותו במים כלל ועוד דשם הצריכו המי רגלים עם השבעה סממנין עכ"פ עד שנסתיעו מדברי ר"ל דאמר דמבלע להו ברוק תפל ורבינו לא הזכיר זה וגם שלל המי רגלים גם בפ"ט דאיסורי ביאה הל' ל"ז הזכיר (הז"מ) [השבעה סממנים] לענין הכתם ולא הזכיר הא דר"ל ובפ"ב דטומאת צרעת כתב דהו' סמנים כמו שביארנו בהלכות נדה לגמרי (וכן הקשה בלח"מ כאן) ובהכרח צ"ל דהיינו טעמא ממ"ש בנדה דף ס"ג מתני' דמי גריסין קאמר תלמודא לימא מסייע ליה לר"ל דאמר ר"ל רוק תפל צריך עם כל אחד ואחד ומתריץ דילמא הבלא דפומא מעלי ע"כ משמע דלא נקמינן כוותיה דר"ל בהא והיינו טעמא משום דהו' סמנים עצמן אין בהם צורך כל כך דהא אפשר להסיר הדם לגמרי ע"י כיבוס יפה וכמ"ש התוס' ז"ל שם דף נ"ו ד"ה בודקות וכו' ולכוונה זו הקדים רבינו הכיבוס במים יפה יפה גם דברי ר"ל הם סברא דנפשיה שהרי לא נסתייע ממשנה או מברייתא משא"כ דברי רב נחמן אמר רבה בר אבון דאף שלא הביא ראיה לנגעים מ"מ השכל מחייבו כיון דבעו כיבוס וגם לא פסק כר"ל מפני שהמי רגלים אינו דרך כבוד כלפי מעלה אפילו ע"י תערובת מכל שכן דבעינן שיחמיצו שלשה ימים ואפי' כיבוס ועוד דאם איתא אמאי לא יעשו כן בפיתום הקטורת אלא ודאי מוכח דלא קי"ל כר"ל בהא. מעשה רקה. ועיין בצאן קדשים שם בסוגייתא זו שכתב דהעיקר דכוונת רבינו חוץ ממי רגלים שאין מכניסין אותו בפ"ע רק עם רוק תפל ולא ס"ל להא דר"ל וכמ"ש הלח"מ יעו"ש היטיב ועיין בתוס' זבחים צ"ה א' ד"ה והא וכו' דעיקר הקושיא היא לר"ל גבי מעיל יעו"ש וי"ל דעל שאר לקי"מ דיכול להעבירו ע"י צפון יעו"ש היטיב אף דכתב דיכול להקשות ג"כ על רב נחמן אמר רבה בר אבון אולי י"ל דרבינו לא ס"ל כן. הר המוריה שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

וכן כל נגעי בגדים²⁶ שמכבסין אותן מעבירין עליהן שבעה סממנין שמעבירין על הכתם כדרך שמעבירין על הכתמים.

דף צה:

הלכה למעשה

ז. העבירן שלא כסדרן או שהעביר שבעתו כאחד לא עשה ולא כלום ... והא צריך לכנס שלש פעמים בכל אחד ואחד

כבר התבאר במסכת סנהדרין דף מט. שאשה שמצאה כתם²⁷ ואין לה במה לתלות, והדבר מסופק אם הוא דם או צבע, מעברת עליו ז' סמנים אם עמד בעיניו הרי זו צבע וטהורה, ואם עבר או כהה עינו הרי זה דם וטמאה, וכל זמן שאינה מעברת עליו הסמנים טמאה מספק²⁸.

²⁶ רמב"ם הלכות טומאת צרעת פרק יב הלכה ה

²⁷ שו"ע ונו"כ יו"ד קצ לא

²⁸ אם אינה מעברת עליו טמאה מספק. כ"כ הרשב"א והראב"ד והשיגו על הרמב"ם שמשמע מדבריו דטהורה מספיקא (דהרשב"א והראב"ד שדייקו בלשון הרמב"ם (פ"ט מאסו"ב הל"ו) דטהורה מספק, לפ"ז בדיקת ז' סמנים הם להחמיר עליה ולא להקל, והמ"מ פ"י ברמב"ם דמודה דבאפשר לברר טמאה מספק דאין זה ספק, ומש"כ אינו מטמא כוונתו שאינו מטמא טומאה ודאית שלא יהא לה בדיקה, אלא הוא ספק כיון דאפשר לברר ע"י בדיקה (משמע דהיכי דאי אפשר בבדיקה כ"ע מודה דהוי ספק דרבנן ולקולא וכן הוא דעת הרשב"א והראב"ד וכל זה פשוט להמעייין בדבריהם ודלא כב"ח ס"ק ל"א). א"כ נראה דעכשיו כיון שאי אפשר בבדיקה יש להקל בספק אם הוא צבע או דם אכן הלבוש כתב דיש להחמיר מספק וצ"ל דהוי כספק חסרון ידיעה. תורת השלמים שם כמ', ל' ואף על גב דהוי ספק מחסרון ידיעה כבר כתב הט"ז (יו"ד סצ"ח סק"ו) דספק חסרון ידיעה לכל העולם אינו נחשב חסרון ידיעה, אבל הלבוש כתב דיש להחמיר מספק וחולק על הט"ז הנ"ל, ובסד"ט (סקנ"ב) הביא לשתי הדיעות ונוטה להחמיר, וצ"ב דהא איכא חזקת טהרה וספד"ר לקולא והנה באופן זה שראתה מראה ומסופקת אם הי' אדום או לא, בתוה"ש (והובא בחיד' רע"א לעיל סכ"ג) ויד אברהם מקילים, ובמי נדה (קו"א מהדו"ת סמ"ו) מחמיר ע"פ מש"כ הראב"ד כבעה"נ דרוב דמים שבאשה טמאים, ובשבט הלוי (ח"ג סק"ט אות ט') נתבאר דדברי הראב"ד שייכים בזמן שטמאו רק דם אדום ורק ה' מראות שבו, והביאו לשאול רק מראה הנוטה לאדמיות, ובאמת רוב דם אדום באשה טמא, אבל ודאי אין רוב המראות שבאשה טמאים, והיום ששואלים גם על חום וצהוב – ודאי ליכא רוב טמא, דאפשר שאינו דם כלל, ואין לומר דאם יצא מראה בימי טהרתה ניהוש משום רוב דם טמא, ולכן אין צריך להחמיר, ואם לא הי' רגלים לדבר שהוא מראה דם הדבר נוטה להקל למעשה, אך אם הכתם הי' נוטה לדם ואומרת שצריך הבחנה, הוי כספק דם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרה היומי

מסנת זבחים

ואלו הן השבעה²⁹ סמנים על סדרן: רוק תפל – שלא טעם כלום כל אותו היום קודם לכן והיינו תפל בלא טעם. ולעיסת גריסין – של פול שנחלק האוכל מן הקליפה. ומי רגלים – ששהו עד החמיצו, ובורית – מין צמח הוא שמנקה ומטהר, ונתר – אלו"ם בלע"ז ומין קרקע הוא ומוזהיר, וקימוניא – שהוא עשב שמיבשים אותו וטוחנים אותו ומנקין בעפרו את הידים להעביר את הזוהמא, ואשלג – שהוא חומר הנמצא בסדקי מרגליות הים.

וצריך לכסכם שלש פעמים כלומר לשפשף ג' פעמים בין שתי ידיו בדרך כסכום בגד שכופל צדו עם צדו ומשפשף³⁰ על כל סם וסם ומוליך ומביא בכל כסכום.

העבירן שלא על הסדר או שהעבירן כאחד לא עשה כלום, הקדים האחרונים לראשונים אלו שהעביר באחרונה שהן הראשונים עלו לו וחוזר ומעביר אחריהם אחרונים שהקדים עד שיעברו השבעה על הסדר.

ושבעת הסמנים ההם מבוארין בגמרא, עכשיו אין אנו בקיאים בקצת משמות של אותן הסמנים ואין אנו יכולין להעביר³¹, לפיכך מטמאין כל כתם שמספקין בו שהוא דם.

אם אומרת שראתה מראה ונאבד, ומסופקת אם הי' מראה טמא או לא, בזמנינו שמסתפקים גם על מראות של חום וצהוב, אין צריך להחמיר שמא הי' מראה טמא, ולכן אם נאבד הכתם ולא הי' רגלים לדבר שהוא מראה דם אפשר להקל, אך באומרת שהי' נוטה לדם וצריך הבחנה, יש להחמיר.

אם ראתה ודאי דם אדום ורק יש ספק בשיעור, יש להחמיר.

דמחמירים אף על פי שאי אפשר לברר, ודלא כמעט הנ"ל דרק כשאפשר לברר מטמאים. אמנם בראתה ודאי דם אדום וספק בשיעור יש להחמיר, וכמשי"כ בשו"ת אמרי יושר (ח"א ספ"ח) בדברי המהרי"ל (סק"ג) דאע"ג דבכתמים שומעין להקל, אבל כשיש כתם ומחסרון ידיעה א"א לקבוע אם יש בו כשיעור, יש להחמיר אף בנאבד כיון שהכתם היה לפנינו. (שבט הלוי ח"ג סק"ט אות ג).

²⁹ רמב"ם הלכות איסורי ביאה פרק ט הלכה לו

³⁰ מ"מ שם על פי פירש"י

³¹ בסד"ט (סקנ"ב ד"ה כתב בס' ש"ג) מובא לשון שלמי גבורים במס' שבועות שכתב בתוך דבריו כשרקקה על הכתם חלף והלך לו מיד, וכן מובא בשלה"ק שמסורת בידם שגם בימינו אפשר להכיר כתם ע"י שרוקקים עליו, ואם עובר מיד אינו דם, ועוד סימן מוזכר בדבריו דבכתמים יש מסביבם לובן וכשאינו לובן אינו כתם, אך למעשה אין סומכין על סימנים אלו. שיעורי שבט הלוי שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרה היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרה היומי

מסכת זבחים

הלכתא למשיחא

ח. אחד שבישל בו ואחד שעירה לתוכה רותח

כבר התבאר לעיל דף צג: שכלי הרש³² שנתבשלה בו החטאת הנאכלת טעון שבירה בעזרה, וכלי מתכות שנתבשלה בו טעון מריקה ושטיפה במים בעזרה שנאמר (שם פסוק כא) וְכֹלֵי חֶרֶשׁ אֲשֶׁר תִּבְשַׁל בּוֹ יִשָּׁבֵר, אף על פי שלא נאמר כאן במקום קדוש הרי דינן כדין הכיבוס, מה כיבוס הבגד בקדש אף שבירת כלי חרס ושטיפת כלי מתכות ומריקתו בקדש, ויש מהמורים שבכל הקדשים כלי חרס טעון שבירה בעזרה.

אחד כלי שבישל בו או כלי שהערה לתוכו רותח דינן שוה לשבירת כלי חרס ומריקת ושטיפת כלי מתכות.

ט. אחד קדשי הקדשים ואחד קדשים קלים טעונין מריקה ושטיפה

כבר התבאר לעיל דף פב. שכלי מתכות³³ שנתבשלה בהם החטאת טעונים מריקה ושטיפה במים בעזרה שנאמר (ויקרא ו פסוק כא) וְכֹלֵי חֶרֶשׁ אֲשֶׁר תִּבְשַׁל בּוֹ יִשָּׁבֵר וְאִם בְּכֹלֵי נְחֹשֶׁת בְּשִׁלָּה וּמִרְקָ וְשִׁטְף בְּמַיִם, ואחד כלי שבישל בו או כלי שהערה לתוכו רותח.

מריקה בחמין ושטיפה בצונן, במים לא ביין ולא במוזג ולא בשאר משקין, והמריקה והשטיפה כמריקת הכוס ושטיפתו שהדחה מבפנים ושטיפה

³² רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק ח הלכה יא

³³ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק ח הלכה יא - יב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרה היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

מבחוץ³⁴, והשפור והאסכלה מוגעילן במים חמים על גבי האש³⁵ ואחר כך מדיחן.

ולא בהטאת בלבד אלא כל הכלים³⁶ שמשתמשינן בהן בקדשים על ידי חמין בין קדשי קדשים בין קדשים קלים טעונין מריקה ושטיפה עקב אכילה כלומר תיכף לאכילה לפני שיגיע זמן שיעשו נותר³⁷, וכן השפור והאסכלה מוגעילן

³⁴ כס"מ שם, משמע להלן בש"ס צ"ז ב' דזה אינו אלא לרבי דס"ל דתרווייהו בצונן ולמה שינה בלשונם למיכתב מריקה ושטיפה לכתוב אידי ואידי ומורק ומורק או ושומף ושומף א"ו להכי שינה בלשוננו להיות מריקה בפנים ושטיפה בחוץ אמנם לרבנן דס"ל מריקה בחמין ושטיפה בצונן א"כ לא שמענו כלל דבעי כמריקת הכוס ושטיפתו. וצ"ל דס"ל לרבנן דבמריקת הכוס ושטיפתו כו"ע לא פליגי וגם חכמים מודו לזה רק דפליגי אם מריקה בחמין או בצונן והנה לרבנן דמפרשי מריקה בחמין א"כ אין הכוונה שיהיה מבפנים ולא מבחוץ והשטיפה בחוץ ולא בפנים רק כמש"כ בפ"י המשניות וז"ל והכבוס המופלג עד שמסיר מה שנדבק בכלים יקרא מריקה ותוספות הנקיות יקרא שטיפה והוא שיתן מים לתוך הכלי ואינו ממרק בידו הכלי אלא משפשף ואמרו מריקה בחמין ושטיפה בצונן ומה שאמרו כמריקת הכוס וכשטיפת הכוס ר"ל שאינו חייב להפליג עד שיסיר כל הרושם עכ"ל הוהב וזה שלא כדברי רש"י וא"כ לא יפה עשה מרן שהעתיק דברי רש"י על רבינו וכן מצאתי שתמה עליו התוס' יום טוב בזה. הר המוריה שם

³⁵ והנה הרמב"ם מחלק בין מריקה שהוא בחמין ובין השפור והאסכלה שכתב מוגעילן על גבי האש ומוכח דמפרש דבחמין אינו ע"ג האש ואינו כדין הגעלה דצריך להרתיחן כמו שכתב הרמב"ם בפ"ה מהל' חמין ומצה הל' כ"ג ובפ"ז מהל' מאכלות אסורות הל' ד, ולכאורה צריך באור דהא כיון שאינו נפלט הבלוע יעשה נותר, ובאמת מבואר להדיא בדבריו בפיהמ"ש וז"ל, והכבוס המופלג עד שמסיר מה שנדבק בכלים יקרא מריקה ואח"כ כתב גבי שפור ואסכלה ופירוש מוגעילן שיסיר השמנונית שנבלעה בשפור, ומבואר להדיא דהמריקה בכלי בשול הוא רק להסיר הנדבק מבחוץ ולא להגעיל הבלוע, אכן מה שכתב שם עוד ותוספות הנקיות יקרא שטיפה אינו מובן דהא שטיפה הוא מבחוץ ואולי אינו מפרש כשטיפת הכוס שזהו כוס של ברכה כדפירש"י. והרב הגאון המפורסם מו"ה שלמה זלמן אוירבאך צ"ל. במה שעמדת ע"ז שבדין מריקה בחמין לא כתב על גבי האש ולא כמו בדין הגעלה שצריך להרתיחן, כתב בזה נראה פשוט דשאני נותר דהתיירא בלע ולכן סגי בכ"ר אף על פי שהעבירוהו מע"ג האש כמו דסגי מטעם זה בשפור בהגעלה לחוד, אלא דבשפור כיון דבכה"ג גבי בליעת איסור הי' צריך דוקא ליבון, לכן בעינן עכ"פ שתהא ההגעלה ע"ג האש, ועיין בשו"ע הרב סי' תנ"א שכתב בפשיטות דלהסוברים דחמין בכל השנה נקרא היתר ודאי סגי בהגעלה בחמין אף על פי שאין האור מהלך תחתיו. אבהא"ז שם

³⁶ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק ח הלכה יד

³⁷ הכ"מ כתב דמחלוקת הרמב"ם והראב"ד הוא בגירסת הגמ' גירסת הראב"ד הוא כל זמן אכילה, והיינו שאחר זמן אכילה עביד מריקה ושטיפה, וגירסת הרמב"ם הוא עד זמן אכילה, אבל לא ביאר הכ"מ מה שכתב הרמב"ם עקב אכילה. והלח"מ כתב קודם שיעשה נותר תיכף אחר אכילה וזהו עקב אכילה, אבל גם הלח"מ לא ביאר טעמו של הרמב"ם דבהחילוק בין כל זמן אכילה או עד זמן אכילה מבואר בתוס' דלהגירסא שממתין כל זמן אכילה היינו שאחר שנעשה נותר עושה מריקה ושטיפה, ולהגירסא עד זמן אכילה עושה מריקה ושטיפה קודם שיעשה נותר, אבל לשתי הגירסאות לא הוזכר שיעשה המריקה ושטיפה תיכף אחר אכילתו, אבל באמת הוא מבואר בפיהמ"ש להרמב"ם שאינו מפרש עד זמן אכילה עד זמן היתר אכילה אלא עד זמן אכילתו, ומפרש כן מה דיליף שם בגמ' מקרא דומורק ושומף במים כל זכר בכהנים יאכל אותה דממתין עד זמן אכילה והדר עביד מריקה ושטיפה דהכונה שתיכף אחר אכילתו יעשה המריקה ושטיפה. ולפי הגירסא כל זמן אכילה יש כאן חידוש דלכאורה צ"ל דצריך לעשות מריקה ושטיפה קודם שיעשה נותר דהא כתוב לא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

עקב אכילה. וי"א³⁸ שממתין כל זמן אכילה והדר עביד ליה מריקה ושטיפה. כגון שאם נאכל ליום ולילה אחד, ימתין עד שיעבור כל הלילה ויעשה נותר, ואחר כך ימרקנו וישטפנו.

ואינו מניחן עד זמן אכילה שניה, אלא כשישלים לאכול יגעיל השפוד והאסכלה וימרק וישטוף הכלי בין כלי מתכות בין כלי חרס חוץ מן החטאת ששובר בה כלי חרס, ומבשל ושונה ומשלש מיד בין בכלי מתכות בין בכלי חרס וממרק ושוטף עד סוף אכילה. וי"א³⁹ שגם בשאר קדשים כלי חרס טעון שבירה.

**י. תלאו באויר תנור מהו אבישול ובילוע הוא דקפיד רחמנא
או דילמא אבישול בלא בילוע**

תותירו ממנו אך י"ל דהלאו דלא תותירו הוא רק היכי דצריך לאוכלו, אבל היכי דא"ע לאכלו ליכא לא תותירו, ולא אמרינן דצריך לבשל הכלי ולפלוט המעם ולשתות המים וכדמוכח בפסחים דף ע"ג לענין גידי צואר דאפי' מה שנעשה נותר אם אין נאכלין אינו מחוייב לאכול, וזהו באמת ביאור שיטת הסוברים דממתין כל זמן אכילה, אלא דיש לומר דזהו שלמדו מקרא דכל זכר בבהנים יאכל דאחר זמן אכילה יעשה מריקה ושטיפה. אבהא"ז שם.

³⁸ השנת הראב"ד שם שכתב לא ידעתי מהו עקב אכילה אבל כך אמרו חכמים שממתין כל זמן אכילה והדר עביד ליה מריקה ושטיפה.

³⁹ השנת הראב"ד שם שכתב ומה שאמר בכלי חרס טעון מריקה ושטיפה טעות הוא בידו ובהדיא בתוספתא שאין טעון אלא שבירה אבל הכל טעון מריקה ושטיפה פירוש קדשי קדשים וקדשים קלים

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרה היומי

מסכת זבחים

עלה בשר החטאת⁴⁰ באויר תנור של חרס⁴¹ וי"א⁴² אף בתנור מתכת, יש בדבר ספק⁴³, אם ישבר הואיל ונתבשלה בו, או לא ישבר הואיל ולא נגעה בו. וי"א⁴⁴ שאינו בליעה.

יא. תנור של מקדש של מתכת היה

תנור של⁴⁵ מקדש של מתכת היה מכיון שאופין בו שתי הלחם ולחם הפנים שאפייתן בתנור וקדושתן בתנור⁴⁶ הרי הוא כלי שרת וכלי שרת מחרס אין עושין.

הלכה למעשה

יב. אין לשין את העיסה בחלב ואם לש כל הפת כולה אסורה מפני הרגל עבירה

⁴⁰ רמב"ם שם.

⁴¹ ולשון הבעיא תלאו באויר תנור מהו אפשר דאתרווייהו בעי אתנור של חרס אי בעי שבירה או של מתכת אי בעי שטיפה ומריקה אבל לשון רבינו ז"ל שכתב בתנור של חרס משמע דלא בעי אלא בהרס לחודה וקשה קצת למה לא פירש דאתרווייהו בעי וכדכתבנא, לח"מ שם. ואולי רבינו מפרש שם מאי דאמר שם ת"ש דאר"נ אמר רבה בר אבוב תנור של מקדש של מתכת היה ואי ס"ד בישול בלא בלוע לא קפיד ניעבד של חרס ופי' רבינו דשל מתכת לא בעי שום תיקון לא מריקה ולא שטיפה אף די"ל דשל מתכת אית ליה תקנתא במריקה ושטיפה משא"כ בשל חרס דבעי שבירה מ"מ י"ל כיון דאיכא למימר הכי ואיכא למימר הכי לכן לא תפס רק מילתא דפשיטא וצ"ע בזה. דמ"מ לא ניהא דמשני דאיכא שירי מנחות דאיכא בישול ובלוע וכו' יעו"ש וא"כ ע"כ צריך מריקה ושטיפה בשל מתכת וא"כ הא דלא עבד דחרס משום דבעי שבירה וצ"ע. ועיין בפלתי סי' צ"ב ס"ק י"א מזה. הר המוריה שם

⁴² זבח תודה שם ד"ה בעי ובתורת הקדשים ר

⁴³ ויש לתמוה למה לו להודיענו שהוא דבר ספק ולא פסקה לחומרא סתם כדרכו בשאר ספקי דאורייתא וצריך עיון. כס"מ שם.

⁴⁴ עיין זבח תודה ד"ה מסקינן ועיין תורת הקדשים ר

⁴⁵ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק יב הלכה כג

⁴⁶ ופירש"י וקדושתן בתנור שאין נעשים בכלי שרת לפי שאין טעונים שמן ואמרינן בפרק שתי הלחם לישתן ועריכתן בחוץ ואפייתן בפנים דתנור מקדש להו. כס"מ שם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרה היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

כבר התבאר במסכת פסחים דף ל. וב"מ צא. שאסור ללוש עיסה בחלב או בשומן בשר⁴⁷. ואפילו בשומן של עוף או אווז שבהם איסור בשר בחלב אינו אלא מדרבנן. וזוהי תקנת חכמים משום שפת נאכלת גם בבשר וגם בחלב.

וגזרו חכמים לאסור⁴⁸ הפת⁴⁹ אפילו אם נאפתה אפילו אם רוצה לאוכלה לברכה, שמא יאכלנה עם המין השני. אולם אם טועם⁵⁰ הפת ואין בה טעם חלב או טעם בשר לא נאסרה.

אם לשו עוגות בחלב, נחלקו הפוסקים⁵¹ האם גם בזה תיקנו חכמים איסור זה, או כיון שאין חשש שיאכל עוגות עם בשר ממש אלא רק בתוך שש שעות של המתנה בין בשר לחלב, לא גזרו בזה. ונקטינן⁵² לקולא⁵³.

⁴⁷ שו"ע ונו"כ יו"ד צ"א

⁴⁸ פר"ת (הובא בדרכ"ת ס"ק ל"ב) כתב דמותר למכור הפת לנכרי, אבל האו"ה (כלל ל"ש דין ח') כתב דאם רוצה למכור לגוי צריך להותכו כדי שלא יחזור וימכרנו לישראל.

⁴⁹ החוות דעת והשו"אל ומשיב (תנינא חלק ד' סימן קפ"ט) כתבו מעשה שנשאל בלחם שנפל עליו חלב צונן והפת היה גדול, והשיב דמותר לאכלו משום דלא גזרו קנס בכהאי גוונא. וכתב דצריך לחלקו לכמה בעלי בתים ולהודיעם שלא ישתמשו בו רק בחלב. וכתב עוד דנראה דיש למרוח עליו מבחוץ חלב או חמאה כדי שיהיה ניכר שהוא חלב ואין לחוש כלל ועכ"ד. וכ"כ האמרי בינה (חלק א' יו"ד סימן י"ג) דאם נפל חלב על פת אין לאסרו. אבל הערוך השולחן (סעי' ח) סובר דאסור. וכ"כ בהגהות זר זהב (על האו"ה כלל מ' סק"ד). וביאר הטעם לפי שאיסור הפת אינו קנס על שעבר על איסור לישא, אלא הרחקה שלא יאכלנו עם הבשר. וכתב דלפי"ז אפי' לש עיסה לאחרים בחלב נמי אסור.

⁵⁰ בפמ"ג (משב"ז סק"א) והחכ"א (כלל נ' דין ד') והערוך השולחן (סעיף ב') והכף החיים (ס"ק ב') כתבו דאם אין יודע אם יש טעם חלב, מותר לישראל לטעום, ואם מרגיש חלב יזרקנו מיד. אבל הכרית ופליתי (ס"ק א') כתב שאפילו טעם את הפת ולא הרגיש בו טעם חלב ג"כ אסור לאכול הפת אפילו לבר, גזרה שמא יבאו להתיר אפילו היכא דאית ביה טעם חלב.

⁵¹ היד יהודה (פי' הקצר ס"ק ג') כתב דיש גם לאסור עוגות ובורקסים וכדומה כגון סופגניות חלביות אם אין סימן דיש לחוש שיאכל אותו בתוך השש שעות אחרי שאכל בשר. ולפי דבריו גם עוגות שאוכלים אחרי הסעודה כקינוח אסור, אם הם חלבי, אלא אם כך יש סימן מובהק שהם חלבי. והדרכ"ת (ס"ק יח) והערוך השולחן (ס"ק ז) הניחו בצ"ע לדינא. אבל הרבה פוסקים סוברים דרק בדבר שיש לחוש שיאכל עם בשר ממש יש תקנת חכמים, אבל לא על עוגות שהחשש הוא רק שיאכל אחרי הבשר. וכן סוברים הפר"ח (ס"ק א') והחכ"א (כלל נ' סעיף ג'). ופ"ת (ס"ק ג') בשם המהר"ש. והערוך השולחן (ס"ק ז) כתב דמה שהמהר"ש התיר עוגות בשריות הוא רק משום שהם מתוקות ואין דרכם לאוכלם יחד עם חלב. וכן פסקו הזב"צ והכף החיים ובן איש חי.

⁵² הכנה"ג בהגהת הטור ס"ק ג' בלח"י ס"ק א' פר"ת ס"ק א' אסרו. החכ"א כלל נ' סעיף ז' הפר"ח ס"ק א' והחוו"ד ס"ק א' וים של שלמה פ"ו סי' מ"ו התירו והיד יהודה פי' הקצר ס"ק ג' כתב דיש גם לאסור עוגות ובורקסים וכדומה כגון סופגניות חלביות אם אין סימן דיש לחוש שיאכל אותו בתוך השש שעות אחרי שאכל בשר. ולפי דבריו גם עוגות שאוכלים אחרי הסעודה כקינוח אסור, אם הם חלבי, אלא אם כך יש סימן מובהק שהם חלבי.

⁵³ מעדני השולחן במטעמי השולחן סימן צ"ז סעיף ג'

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

גם אם לש העיסה בחלב או בשומן בשוגג וכבר נאפתה הפת הרי זה אסור⁵⁴, נחלקו הפוסקים האם יש תקנה ע"י שיעשה סימן בלחם אחרי האפיה⁵⁵.

ושם דף לו. יבואר שמותר ללוש עיסה עם חלב או עם שומן בשרי, אם הפת קטן או שיש בפת צורה משונה שמכיון שעושה שינוי יזכור וידעו שיש כאן בתוך הפת חלב או בשר.

כל שינוי שעשו בשעת האפיה מועיל לבני ביתו, אבל למכור בשוק לאחרים צריך שינוי ניכר לכל⁵⁶, כגון שיהיה ניכר מבחוץ מה שנילוש בפנים.

וכן מה שמותר לערב בעיסה חלב או שומן אם הוא דבר מועט, הוא דווקא לבני ביתו אבל אין זה מועיל כלל כדי לעשות הרבה למכור לאחרים.

שיעור דבר מועט למחבר הוא כדי אכילת סעודה אחת לכל בני הבית, ולדעת הרמ"א אכילת כל היום לכל בני הבית. ולפיכך בשבת כל הפת שצריך לכל השבת מקרי דבר מועט לפי הרמ"א.

דף ל:

⁵⁴ בלא הפסד מרובה לכו"ע הר"ז אסור. והאמרי בינה מיקל רק באופן שזב מאליו. והחכ"א כתב דבהפסד מרובה יש לסמוך ולהתיר בלש בשוגג. אבל הפמ"ג (שפ"ד ס"ק א') והחוו"ד (ביאורים ס"ק ה) אוסרים.

⁵⁵ הפ"ת (ס"ק ג') כתב וז"ל ועיין חו"ד (חידושים ס"ק ה') שכתב עוד דשינוי אין מועיל רק כשישנה בשעת אפיה דלא היה עליו איסור כלל אבל לעשות שינוי אחר שכבר נאסר אינו מועיל. וכן לחלקו להרבה בנ"א שיגיע לכ"א דבר מועט אסור כיון שכבר נאסר ונעשה נבלה ע"ש. וכן דעת הפמ"ג (שפ"ד ס"ק א') דלא ככו"פ בשם זקינו עכ"ל. וכן פסקו הזב"צ (ס"ק י"ג) ובן איש חי (פי' שלח לך סי"ז).

⁵⁶ הפליתי (ס"ק א') כתב בשם זקינו, דפת שזב מתחתיה חלב, מותר לחלק הככרות לכל בעל בית כבר אחד, דהוי כאפה מתחילה דבר מועט ומותר. וכן כתב בשו"ת שואל ומשיב (תנינא חלק ד' סימן קפ"ט), והוסיף שיש להזהיר לאנשים שלא יאכלו הפת אלא עם חלב. וכן דעת האמרי בינה (חלק א' י"ד דיני בשר בחלב ותערובות סימן י"ג). אך הפליתי עצמו הניח בצ"ע, וכתב שרק כשיש עוד צד להקל יש לסמוך על זה. וכן הפמ"ג (שפ"ד ס"ק א') הניח בצ"ע אלא דהפ"ת (ס"ק ג') הביא בשמו שאוסר. זקינו של הפליתי אוסר בשוגג, אלא דיש מחלוקת אם יש תקנה אחר הלישה. החכ"א והידד יהודה הבינו שאף זקינו של הפליתי לא התיר אלא כשאח"כ עושה היכר מבחוץ, כגון למרוח גבינה או לתקוע עצם בשר. וכן התיר בהגהות זר זהב וערוך השולחן. אבל דעת הב"ח (בשו"ת רב פעלים ח"א סי' יד) שכל מה שצריך למרוח מבחוץ, הוא רק באופן שרוצה להשהותו, אבל כשמחלק מיד ומוזהרים לאוכלם מיד א"צ היכר. ועוד כתב החוו"ד (חידושים ס"ק ה') שאין מועיל שינוי כדי למכור בשוק, דחיישינן שמא ישכח מלהודיע. וההיתר של שינוי מהני רק בבית. ברם, חומרא זו נאמרה רק אם השינוי לא ברור כ"כ דאז גם צריך לומר לקונה שהלחם הוא בשרי או חלבי, אבל אם השינוי ניכר מאד שאינו כשאר לחם, ככה"ג מותר לכ"ע אפילו למכור בשוק, וכעין שכתב השערי דורא (סימן ל"ה ס"ק ד) לענין מולייתא של חלב, שיניח עליה קצת גבינה. וכן הוא בדרכ"ת (סקב"א).

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

יג. אין טשין את התנור באליה ואם טש כל הפת כולה אסורה עד שיסיק את התנור

עוד התבאר שם אסור לאפות פת בתנור או בתבנית שטחו אותה בשומן או בחמאה ודינו כפת שעירבו בה חלב או בשר. ואם עברו ואפו בו פת דינו כפת שלשו בשומן בשרי שאסור לאכלו אפילו לברו אם אין בו סימן⁵⁷.

אין לאפות פת עם מאכל חלבי יחד בתבנית אחת או בקרקעית התנור וכן אין לאפות עם מאכל בשרי כגון פשטיד"א בשרית יחד בתנור. שיש לחוש שמא זב מהם לתוך הפת.

אם עברו ואפו פת עם מאכל ולא ראינו שזב, הפת מותר שאין מחזיקים באיסור⁵⁸ אבל אם ראינו שזב על קרקעית התנור או בתבנית, אפילו שלא נגע בפת רוב הפוסקים אוסרים הפת, ויש מקילין גם בזה. ואם ראינו שזב תחת הפת ודאי שאסור לאכול הפת⁵⁹.

יד. קדירות בפסח ישברו אמר ליה רב מוקי לה ההיא בשל מתנת ואי בעית אימא בתנור של חרס זה הסיקו מבפנים וזה הסיקו מבחוץ

עוד התבאר שם שכלים שנתבשל⁶⁰ בהן חמין בפסח משפשפן ומדיחן היטב שלא יהא חמין נראה בהן בעין, והחמין הבלוע בדפנות אינו עובר עליו בבל יראה ובל ימצא שהרי אינו מצוי לך, לפיכך מותר להשהותן עד לאחר הפסח שאז מותר לבשל בהן בלא הגעלה והכשר כלל⁶¹, רק שיזהר להצניען במקום

⁵⁷ שם

⁵⁸ ש"ך שם ס"ק ב

⁵⁹ אלא שהחכ"א (כלל נ" סעיף ה') כתב שבהפסד מרובה יש להתיר ע"י שני תיקונים. שיחלק הפת להתיכות קטנות ויתן להרבה אנשים. ויעשה ג"כ סימן מבחוץ.

⁶⁰ שו"ע ונו"כ או"ח תנא א

⁶¹ שאז כבר אינם בני יומן ולא שייך למגור הכא אטו בני יומן כמו השאר איסורים דאז הכל מותר מ"ב תמו ס"ק ד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

צנוע⁶² כל ימי הפסח⁶³. וטוב לסוגרם בתדר ולהצניע המפתח⁶⁴. שאם יבוא לחפש אחר המפתח יזכור שהוא פסח.

וכן מותר למכרן אפילו בתוך הפסח, וכן להניח בתוכן דבר צונן דרך עראי או להחם בהן מים חמין לרחיצה ולכביסה דרך עראי מותר אפילו בפסח, ולא חשו חכמים אם ישהה אותם עד לאחר הפסח שמא ישכח ויבשל בהן בתוך הפסח, כמו שחששו במאכל הנאסר באכילה

כלי חמין שנתערב בתוך כלי פסח בפסח, דינו כמו יבש ביבש דלא בטיל ואסור להשתמש בהם בפסח, ואף כשנתערב בערב פסח נכון להחמיר שלא להשתמש בהם. אכן אם הכלי חמין היה אינו בן יומו במקום מניעת שמחת יום טוב יש להקל אם נתערב בערב פסח.

ובהנעלה אי אפשר להתיר שהרי אין מגעילים כלים בפסח⁶⁵.

טו. ונעביד הסקה מבפנים חיים עלייהו דמתברי הילכך האי כוביא הסיקו מבחויז הוא ואסיר

עוד התבאר שם כל כלי חרס שנשתמש בו חמין בחמין שהיד סולדת בו, אין לו תקנה על ידי הנעלה שהתורה העידה על כלי חרס שאינו יוצא מידי דופיו כלומר גיעול הנבלע בו, לעולם אפילו יגעילנו כמה פעמים אלא לעולם

⁶² יש נוהגין לסדר כלי בדיל של חמין בתוך הבית בגובה הכותל במקום שאין יד אדם מגעת לשם והם סדורין כל ימי הפסח לנוי ואין למחות בידם ואף על פי שכל דבר שגזרו עליו חכמים מחמת חשש שמא ישכח וישתמש בו לא חלקו בגזירתם ואסרו אפילו הנביה אותו הדבר עשר קומות כמו שנתבאר בסימן רע"ה מ"מ כיון שאינן ב"י מבליעת החמין בשעה שמסדרין אותן ומכ"ש באותן שרוב תשמישן בכלי שני או בצונן כגון קנקנים אין לחוש ומ"מ המחמיר בזה תבוא עליו ברכה

⁶³ ה"ה אפילו נשתמש בהם חמין תוך הפסח די בדיעבד בשפשוף היטב ומותר להשהותן עד אחר הפסח כמבואר לעיל בריש סימן תמ"ז (חק יעקב ולב"ש) ובפמ"ג מפקפק אם כישל בהם בשביעי של פסח בא"י או בח"י של פסח לדידן בחו"ל בעוד שהכלי בן יומו שלא להשתמש בו. מ"ב שם ד

⁶⁴ מ"ב שם ה

⁶⁵ כמבוי' בס"י תנ"ב סעי' א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

פולט הוא מעט מעט בכל הגעלה⁶⁶. ויש להחמיר גם אם נשתמש בו בכלי שני כגון צלחת או קערה⁶⁷, ובכלי שלישי דינו כמשתמש בצונן.

ומכל מקום קבלו חכמים שיש לכלי חרס הכשר על ידי ליבון באור, כלומר שיסיקנו כל כך עד שיהיו ניצוצות ניתזים ממנו שאז נשרף ונכלה כל האיסור הבלוע בתוכו.

במה דברים אמורים כשמסיקו מבפנים בתוך חלל הכלי, וגם דרך היסקו כל השנה הוא מבפנים, כגון תנור של חרס וכיוצא בו. אבל כלי חרס שדרך היסקו כל השנה הוא מבחוץ כגון קדרה ומחבת, אף אם הוא רוצה להכשירו ע"י היסק מבפנים כגון שימלאנו גחלים בוערות, אין זה מועיל כלום גזירה שמא יחוס עליו שלא יתבקע מחמת הגחלים, והיסק היצון אינו מועיל כלום מן התורה, שהרי האיסור נשתמש ונבלע בפנימית הכלי וצריך להפליטו גם בן דרך פנימית הכלי דכבולעו כך פולטו.

ואפילו אם רוצה להסיקו מבפנים ומבחוץ כגון שמכניסו ריקן לתוך התנור מלא אש ששלחת עולה מכל צדדי הכלי ומלבנו יפה מבפנים ומבחוץ, אין זה מועיל כלום גזירה שמא יחוס עליו שלא יתבקע ויוציאנו מן התנור טרם שיתלבן יפה יפה עד שיהיו ניצוצות ניתזים ממנו, אבל אם מחזירו לתוך כבשן מלא אש שמצרפין בו כלי חרס חדשים הרי זה מותר להשתמש בו בפסח, דכיון שמכניסין להיסק גדול כזה בודאי אינו חושש עליהם אם יתבקעו.

וכן הדין בכל כלי שיש לחשוש שיהרס על ידי הליבון אם הליבון גורם לקלקול גדול שחיישינן שלא ילבנו היטב, אבל אם יגרום רק הפסד מועט לא חיישינן שמא יחוס עליו ולא ילבנו היטב, וכל שיש ספק אם הפסדו מרובה או מועט לא גזרו לאסור ליבנו.

ואם עבר וליבנו, אסור להשתמש בו, ואם עברו ובישלו בו, במזיד אסור התבשיל כדין מבשל במזיד בכלי שאינו בן יומו, ובבישלו בו בשוגג המאכל מותר.

וכל זה בכלי חרס אבל בכלי מתכות שאינו נפקע מחמת חום האש, הרי הוא יכול למלאותו גחלים מבפנים וישהה אותם בתוכו עד שאם יגע אדם בצד החיצון של הכלי יהיה היד סולדת בו מחמת שנתלבן הכלי מן הגחלים שאז בודאי נשרף כל החמץ

⁶⁶ ועיקר גיעול הבלוע בתוכו אינו נפלט ממנו לגמרי, וכשיבשלו בו היתר אפילו אחר כמה הגעלות יפלוט מעט מהבלוע שבתוכו לתוך התבשיל והיכן העידה תורה כך גבי כלים הבלועים מותר שאמרה תורה וכלי חרס אשר תבושל בו ישבר למדנו מכאן שאין הגעלה מועלת לכלי חרס
⁶⁷ מ"ב ס"ק יא וברדיעבד אף בכלי חרס אם השתמש בו בפסח יש להקל במקום הפסד מרובה ומניעת שמחת יום טוב אם הוא אינו בן יומו שהוא נותן טעם לפגם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטלי 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

הבלוע בתוכו, אף על פי שלא נתלבן כל כך עד שיהיו ניצוצות ניתזים ממנו, שהרי כלי מתכות הן נכשרין על ידי הגעלה וליבון קל הזה אינו גרוע מהגעלה.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה
<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

